

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BENLİK SAYGISI DÜZEYLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ ⁽¹⁾

DETERMINATION OF UNIVERSITY STUDENTS' SELF-ESTEEM LEVELS

Derya ŞİMŞEKLİ BAKIRHAN¹, Kader ÖZTÜRK²

¹⁻²Ardahan Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Ardahan / Türkiye

ORCID: 0000-0002-3904-951X¹, 0000-0003-0424-0143²

Öz: Amaç: Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin benlik saygısı düzeyleri ve etkileyen faktörlerin belirlenmesidir. **Yöntem:** Araştırma Mart-Nisan 2022 tarihleri arasında tanımlayıcı tipte yürütüldü. Araştırmanın evrenini Ardahan Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu 2021-2022 Eğitim Öğretim yılı Bahar dönemine kayıtlı aktif öğrenim gören 456 öğrenci oluşturdu. Araştırmanın örneklemini araştırmaya gönüllü olarak katılan 283 öğrenci oluşturdu. Araştırma verileri "Tanıtım formu" ve "Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği" ile toplandı. Araştırma verileri SPSS 26 paket programı ile analiz edildi. Veri analizinde sayı, yüzde, ortalama, çoklu regresyon analizi kullanıldı. **Bulgular:** Katılımcıların benlik saygısı puanı 20,123±5,31 olarak bulundu. Katılımcıların benlik saygılarına ilişkin yapılan regresyon analizinde temel değişken olarak ailenin ekonomik durumu, baba eğitim durumu ve bölümü isteyerek seçme durumu olarak belirlendi. Analiz sonucunda modelin anlamlı olduğu görüldü (F:2,448, p < 0,001). Adjusted R2 değeri 0.089 ve modelin açıklama gücü %8,9 olarak bulundu. **Sonuç ve Öneriler:** Araştırma sonucunda katılımcıların benlik saygılarının orta düzeyin üzerinde olduğu, benlik saygısının ekonomik durum, babanın eğitim düzeyi ve bölümü isteyerek seçme durumundan etkilendiği saptandı. Düşük benlik saygısı bireylerin gelecekle ilgili planlarına yön vermesinde ve çalışma hayatına başladığında rahat şekilde ilerlemesine engel olabilir. Bu nedenle üniversite okuyan öğrencilerde benlik saygısı ve etkileyen faktörleri, düşük benlik saygısını arttırmaya yönelik yapılabilecek girişimleri ortaya koyan daha fazla sayıda araştırmanın yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Benlik Saygısı, Öğrenci, Sağlık Hizmetleri Öğrencileri

Abstract: Aim: The aim of this study is to determine the self-esteem levels of university students and the factors affecting them. **Method:** The research was conducted in descriptive type between March-April 2022. The universe of the research consisted of 456 active students enrolled in the Spring semester of the 2021-2022 academic year at Ardahan University Vocational School of Health Services. The sample of the study consisted of 283 students who voluntarily participated in the research. Research data were collected with the "Introductory Form" and "Rosenberg Self-Esteem Scale". Research data were analyzed with SPSS 26 package program. Number, percentage, mean and multiple regression analysis were used in data analysis. **Results:** The self-esteem score of the participants was found to be 20.123±5.31. In the regression analysis of the participants' self-esteem, the main variables were determined as the economic status of the family, the educational status of the father, and the state of choosing the department willingly. As a result of the analysis, the model was found to be significant (F:2.448, p < 0.001). The adjusted R2 value was 0.089 and the explanatory power of the model was 8.9%. **Conclusion and Recommendations:** As a result of the research, it was determined that the self-esteem of the participants was above the medium level, and their self-esteem was affected by the economic status, education level of the father, and willingly choosing the department. Low self-esteem can prevent individuals from directing their plans for the future and progressing comfortably when they start working life. For this reason, it is thought that more studies should be conducted to reveal the self-esteem of university students and the factors affecting it, and the attempts that can be made to increase low self-esteem.

Keywords: Self-Esteem, Student, Healthcare Students

Doi: 10.17363/SSTB.2023/ABCD89/47.4

(1) Sorumlu Yazar, Corresponding Author: Derya ŞİMŞEKLİ BAKIRHAN, (Öğr. Gör., Lecturer), Ardahan Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Ardahan / Türkiye, deryasimsekli95@gmail.com, Geliş Tarihi / Received: 17.11.2022, Kabul Tarihi / Accepted: 25.03.2023, Makalenin Türü: Type of article (Araştırma-Uygulama/ Research-Application) Çıkar Çatışması / Conflict of Interest: Yok / None "Etik Kurul Raporu Var - (Ardahan Üniversitesi Bilimsel Yayın ve Etik Kurul Sayı: E-67796128-000-2200012666 Tarih: 21.04.2022 Ardahan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü Sayı: E-85766427-000-2200013030 Tarih: 25.04.2022)

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

GİRİŞ

İnsanlar, doğumla başlayıp ölümle sonuçlanan yaşam süreçleri içerisinde çeşitli evrelerden geçmektedir. Bu evreler bebeklik, çocukluk, ergenlik, erişkinlik ve yaşlılık olarak sınıflandırılabilir. Bu yaşam evrelerinin her birinin kendine ait özellikleri bulunmaktadır. Kişilik ve kimlik gelişiminin oturmaya çalıştığı ergenlik dönemi aslında insan hayatının en zor evrelerinden biridir. Bunu zor kılan ise ergenlik dönemine birçok önemli konunun sığdırılmak durumunda kalınmasıdır. Ergenlik döneminde bireyler hayatlarının tamamına yön verecek belki de gelecekte mutlu veya mutsuz bir yaşantı sürmelerini sağlayan meslek seçiminin adımlarını atabilmek için okullarda birçok ders ve sınava tabi tutulmaktadır. İşte bu aşamada bireyin geleceğe bakışını, yaşantısını, başarı ve başarısızlık durumunu önemli düzeyde etkileyebilecek olan kavramlardan olan benlik ve benlik saygısı kavramları devreye girmektedir (Atak ve Çok, 2010: 39-50; Eryılmaz ve Mutlu, 2017:227-249).

Benlik kavramından ilk olarak William James 1890 yılında "The Principles of Psychology" isimli kitapta bahsetmiştir (Aslan Yılmaz, 2016:79-89). Benlik, bireyin kendisiyle ilgili algı, duygu, düşünce ve tutumdur. Kişinin kendini algılama ve kavrama biçimidir. Yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Birey kendini geliştirdiğinde ve gerçekleştirdiğinde ise benlik gelişmiş olur (Tözün, 2010:52-57).

Benlik maddesel, sosyal, ruhsal ve saf ego olarak dörde ayrılmaktadır (Aslan Yılmaz, 2016:79-89). Birey istediği bir hayatı sürdürüyorsa, fizyolojik, psikolojik, sosyal ve ekonomik anlamda rahat bir yaşantı sürüyorsa ve kendi içinde bu durum olumlu bir algı oluşturmuşsa benliğin gelişimi daha iyi durumda olmaktadır. Gerçek ile olması istenen yaşantı arasında fark yoksa bu durum olumlu bir algı oluşturup bireyin yüksek benlik saygısına sahip olmasını sağlar (Tözün, 2010:52-57).

Benlik saygısı, kısaca kişinin kendisiyle ilgili öz-değerlendirmesi olarak tanımlanabilir. Hayata bakış açısını yansıtan olumlu ve mutlu bir yaşantı sürmeyi sağlayan yaşamın önemli subjektif bir bileşenidir. Kişinin kendine, duygularına, düşüncelerine ve tutumuna olan olumlu algısı ve bakış açısıdır. Benlik saygısının yüksek olması kişinin kendisiyle ilgili olumlu düşüncelerini, benlik saygısının düşük olması ise kişinin kendisiyle ilgili olumsuz düşüncelerini yansıtmaktadır (Aguayo Westwood, 2021:232-245; Spector, 2020:410-421). Benlik saygısıyla ilgili çalışmalar incelendiğinde benlik saygısı yalnızlık (Güloğlu ve Kararırmak, 2010:73-88), öznel iyi oluş (Doğan, 2013:107-117), internet bağımlılığı, yaşam doyumu (Yalçın Çınar ve Mutlu, 2019:133-142), içselleştirilmiş damgalama, algılanan sosyal destek (Kök & Demir, 2017) ve psikolojik dayanıklılıkla ilişkilendirilmiştir (Öner, 2019:121-136). Bu araştırmanın

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

amacı üniversite öğrencilerinin benlik saygısı düzeyleri ve etkileyen faktörlerin belirlenmesidir.

YÖNTEM

Araştırma Deseni, Evren ve Örneklem

Araştırma Mart-Nisan 2022 tarihleri arasında tanımlayıcı türde yürütüldü. Araştırmanın evrenini Ardahan Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu 2021-2022 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Döneminde aktif kaydı bulunan 456 öğrenci oluşturdu. Bu meslek yüksekokulunda beş bölüm bulunmaktadır. Bölümler Yaşlı Bakımı, Çocuk Gelişimi, Tıbbi Sekreterlik, Tıbbi Görüntüleme ve Tıbbi Laboratuvardır. Araştırmanın örneklemini, araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 283 öğrenci (katılım oranı %62.06) oluşturdu.

Araştırma Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri Tanıtım Formu ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği ile toplandı. Veriler Google formlar üzerinden oluşturulan anket formuyla sınıf ortamında çevirim içi olarak toplandı. Anket formları katılımcılara önceden oluşturulmuş olan Whatsapp grubu üzerinden iletildi.

Tanıtım formu, katılımcıların sosyo-demografik özelliklerini sorgulayan yaş, cinsiyet, bölüm, sınıf, aile tipi, okuduğu bölümü isteyerek seçme durumu, ailenin ekonomik duru-

mu, anne ve baba eğitim durumunu sorgulayan toplam dokuz sorudan oluşmaktadır.

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, Rosenberg tarafından 1965 yılında geliştirilmiştir (Rosenberg, 1965). Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği Çuhadaroğlu tarafından 1986'da yapılmıştır (Çuhadaroğlu, 1986). Toplam 63 madde ve 12 alt ölçekten oluşmaktadır. Ölçeğin ilk alt ölçeği benlik saygısını belirlemeye yöneliktir ve bu araştırmada ilk alt boyutu kullanılmıştır. Benlik saygısı ölçeğinde 10 madde bulunmaktadır. Ölçeğin değerlendirilmesi dördümlü likert tipte yapılmakta olup, "0-Çok doğru, 1-Doğru, 2-Yanlış ve 3-Çok yanlış" olarak yapılmaktadır. Ölçeğin 1, 2, 4, 6 ve 7. maddeleri ters yönde puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek minimum puan 0, maksimum puan ise 30'dur. Alınan puanın artması benlik saygısının arttığını göstermektedir. Ölçeğin geçerlilik güvenirlik çalışmasında Cronbach alpha 0.71 bulunmuştur (Çuhadaroğlu, 1986). Bu araştırmada ise Cronbach alpha 0.84 olarak bulundu.

Araştırma Verilerinin Değerlendirilmesi

Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde SPSS 26 (Statistical Package of Social Sciences) paket programı kullanıldı. Sayı, yüzde, ortalama ve regresyon analizi yapıldı. Verilerin normallığı için Skewness ve Kurtosis $\pm 1,5$ değerleri kullanıldı (George and Mallery,

2010). İstatistiksel olarak anlamlılık düzeyi için $p < 0,05$ değeri anlamlı kabul edildi.

Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırma öncesinde Ardahan Üniversitesi Bilimsel Yayın ve Etik Kurulu'ndan E-67796128-000-2200012666 sayılı etik kurul izni alındı. Ayrıca çalışma öncesi verilerin toplandığı kurumdan gerekli izinler alındı.

BULGULAR

Tablo 1'de katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine yer verildi. Buna göre katılımcıların yaş ortalamasının $20,89 \pm 2,133$ olduğu görüldü. Katılımcıların %52,3'ünün kadın, %32,2'sinin Yaşlı Bakım Bölümü öğrencisi, %51,2'sinin 1.sınıf, %69,3'ünün çekirdek ailede yaşadığı, %67,5'inin okuduğu bölümü isteyerek seçtiği, %49,5'inin babasının ilk ve ortaokul mezunu, %47,3'ünün annesinin okuryazar olmadığı, %71,4'ünün ailesinin ekonomik durumunun iyi olduğu saptandı.

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri ve Benlik Saygısı Puanları (N=283)

Değişkenler	n	%	Değişkenler	n	%
Cinsiyet			Baba eğitim durumu		
Kadın	148	52,3	Okuryazar değil	33	11,7
Erkek	135	47,7	Okuryazar	63	22,3
Bölüm			İlk ve ortaokul	140	49,5
Yaşlı bakım	91	32,2	Lise	42	14,8
Çocuk gelişimi	42	14,8	Üniversite	5	1,8
Tıbbi Sekreterlik	55	19,4			
Tıbbi görüntüleme	43	15,2			
Tıbbi laboratuvar	52	18,4			
Sınıf			Anne eğitim durumu		
1.sınıf	145	51,2	Okuryazar değil	134	47,3
2.sınıf	138	48,8	Okuryazar	45	15,9
Aile tipi			İlk ve ortaokul	88	31,1
Çekirdek aile	196	69,3	Lise	13	4,6
Geniş aile	76	26,9	Üniversite	3	1,1
Parçalanmış aile	11	3,9	Ailenin ekonomik durumu		
Okuduğunuz bölümü isteyerek mi seçtiniz?			İyi	28	9,9

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Evet	191	67,5	Orta	202	71,4
Hayır	92	32,5	Kötü	53	18,7
Yaş ($\bar{x} \pm SS$)	20,89 \pm 2,133				
Benlik saygısı puanı ($\bar{x} \pm SS$)	20,123 \pm 5,31				

Tablo 2’de Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği’ne verilen yanıtlar yer almaktadır. Buna göre katılımcıların “Kendimi en az diğer insanlar kadar değerli buluyorum.” sorusuna %55,5’i, “ Bazı olumlu özelliklerim olduğunu düşünüyorum.” sorusuna %53,7’si, “Ben de diğer insanların birçoğunun yapabildiği kadar bir şeyler yapabilirim.” sorusuna %53’ü, “Kendime karşı olumlu bir tutum içindeyim.” sorusuna %43,1’i, “Genel olarak kendimden memnunum.” sorusuna

%43,5’inin “Çok doğru” yanıtını verdiği saptandı. “Genelde kendimi başarısız bir kişi olarak görme eğilimindeyim.” sorusuna %52,3’ü, “Kendimde gurur duyacak fazla bir şey bulamıyorum.” sorusuna %48,8’inin, “ Bazen kesinlikle kendimin bir işe yaradığımı düşünüyorum.” sorusuna %38,9’unun, “Bazen kendimin hiç de yeterli bir insan olmadığımı düşünüyorum.” sorusuna %41’inin “Doğru” yanıtını verdiği saptandı.

Tablo 2. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeğine Verilen Yanıtlar (N=283)

Değişkenler	Çok yanlış		Yanlış		Doğru		Çok doğru	
	n	%	n	%	n	%	n	%
1. Kendimi en az diğer insanlar kadar değerli buluyorum.	8	2,8	17	6,0	101	35,7	157	55,5
2. Bazı olumlu özelliklerim olduğunu düşünüyorum.	2	0,7	14	4,9	115	40,6	152	53,7
3. Genelde kendimi başarısız bir kişi olarak görme eğilimindeyim.	31	11,0	49	17,3	148	52,3	55	19,4
4. Ben de diğer insanların birçoğunun yapabildiği kadar bir şeyler yapabilirim.	2	0,7	12	4,2	119	42,0	150	53,0
5. Kendimde gurur duyacak fazla bir şey bulamıyorum.	33	11,7	50	17,7	138	48,8	62	21,9
6. Kendime karşı olumlu bir tutum içindeyim.	8	2,8	33	11,7	120	42,4	122	43,1
7. Genel olarak kendimden memnunum.	9	3,2	30	10,6	121	42,8	123	43,5

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

8. Kendime karşı daha fazla saygı duyabilmeyi isterdim.	94	33,2	108	38,2	61	21,6	20	7,1
9. Bazen kesinlikle kendimin bir işe yaramadığımı düşünüyorum.	41	14,5	55	19,4	110	38,9	77	27,2
10. Bazen kendimin hiç de yeterli bir insan olmadığımı düşünüyorum.	36	12,7	59	20,8	116	41,0	72	25,4

Tablo 3’de benlik saygısı ile sosyo-demografik özellikler arasındaki çoklu regresyon analizine yer verildi. Katılımcıların benlik saygılarına ilişkin yapılan regresyon analizinde temel değişken olarak ailenin ekonomik durumu, baba eğitim durumu ve bölümü isteyerek seçme durumu olarak belirlendi. Analiz sonucunda modelin anlamlı olduğu

görüldü ($F:2,324$, $p < 0,001$). Adjusted R^2 değeri 0,089 ve modelin açıklama gücü %8,9 olarak bulundu. Katılımcıların benlik saygısı düzeylerinin ekonomik durum ($\beta = 3,495$), baba eğitim durumundan ($\beta = 7,804$) ve bölümü isteyerek seçme durumundan ($\beta = 1,378$) etkilendiği saptandı.

Tablo 3. Benlik Saygısı ile Sosyo-Demografik Özellikler Arasındaki Çoklu Regresyon Analizi

Değişkenler	β	SE	t	p	Adj. R^2	F
Sabit	20,044	1,603	12,503	$p < 0,001$	0,086	2,448
Yaş	0,049	0,147	0,336	0,737		
Cinsiyet						
Kadın ^a	-0,204	0,615	-0,331	0,741		
Erkek	0,00	-	-	-		
Sınıf						
1.sınıf ^b	0,435	0,704	0,619	0,537		
2.sınıf	0,00	-	-	-		
Bölüm						
Yaşlı bakımı	-0,235	0,925	-0,254	0,799		
Çocuk gelişimi	2,138	1,181	1,811	0,071		
Tıbbi sekreterlik	0,588	1,027	0,572	0,568		
Tıbbi görüntüleme	1,034	1,157	0,893	0,372		
Tıbbi laboratuvar ^a	0,00	-	-	-		

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Ailenin ekonomik durumu				
İyi	3,495	1,253	2,789	0,006
Orta	1,070	0,817	1,309	0,192
Kötü ^a	0,00	-	-	-
Aile tipi				
Çekirdek aile ^a	0,00	-	-	-
Geniş aile	-0,299	0,709	-0,421	0,674
Parçalanmış aile	-2,696	1,628	-1,656	0,099
Anne eğitim durumu				
Okuryazar değil ^a	0,00	-	-	-
Okuryazar	-0,859	0,929	-0,924	0,356
İlk ve ortaokul	-1,481	0,810	-1,828	0,069
Lise	-1,002	1,634	-0,613	0,540
Üniversite	1,212	3,538	0,343	0,732
Baba eğitim durumu				
Okuryazar değil ^a	0,00	-	-	-
Okuryazar	0,466	1,155	0,403	0,687
İlk ve ortaokul	1,662	1,058	1,572	0,117
Lise	2,387	1,334	1,789	0,075
Üniversite	7,804	2,970	2,628	0,009
Bölümü isteyerek seçme durumu				
Evet ^a	1,378	0,692	1,990	0,048
Hayır	0,00	-	-	-

^areferans değer

TARTIŞMA

Üniversite öğrencilerinin benlik saygısı düzeyleri ve etkileyen faktörlerin incelendiği araştırmamız aşağıdaki şekilde literatürle tartışılmıştır. Üniversite öğrenciliği, bireylerin meslek hayatına atılmadan önce geçirilen iş yaşamı öncesi dönemdir. Bu dönemde birey-

ler gelecekleriyle ilgili hayaller kurar ve okuduğu bölüme ilişkin mesleğe başlamaya ilgili birçok düşünceye sahip olur. Bu düşüncelerin şekillenmesinde, öğrencilik dönemlerinin başarı ile bitirilmesinde ve mesleğe başlarken benlik saygısı yüksek olan öğrencilerin daha rahat, düşük düzeyde kaygılı ve umutlu olabileceği düşünülmektedir. Araştırmamızda öğrencilerin benlik saygısı puanı $20,123 \pm 5.31$

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

olarak bulunmuştur. Benlik saygısı ölçeğinden alınabilecek minimum ve maksimum puanlar düşünüldüğünde öğrencilerin benlik saygılarının orta düzeyde olduğu söylenebilmektedir. Araştırmamıza benzer şekilde yapılan bir çalışmada öğrencilerin benlik saygılarının orta düzeyde olduğu görülmüştür (Tekir vd., 2018:15-21). 236 hemşirelik öğrencisinin benlik saygısı ve boyun eğici davranışlarının incelendiği bir çalışmada öğrencilerin benlik saygısı yüksek düzeyde bulunmuş, benlik saygısı ile boyun eğici davranışlar arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu bildirilmiştir (Torun vd., 2012:399-404). 1295 lisans öğrencisinin katıldığı çalışmada öğrencilerin benlik saygılarının yüksek düzeyde olduğu görülmüştür (Erpalabiyik, 2019:228-243).

Araştırmamızda yaş ve sınıfın benlik saygısı puanlarını etkilemediği tespit edilmiştir. Araştırmamızın aksine yapılan bir çalışmada yaş ve sınıfın benlik saygısını etkilediği bildirilmiştir (Özdayı, 2019:69-80). Araştırmamıza benzer şekilde yapılan bir çalışmada benlik sayısının yaşa göre farklılaşmadığı saptanmıştır (Erpalabiyik, 2019:228-243).

Araştırmamızda benlik saygısının cinsiyete göre farklılaşmadığı görülmektedir. Araştırmamıza benzer şekilde yapılan birkaç çalışmada benlik saygı düzeyinin cinsiyete göre değişmediği görülmektedir (Karademir vd., 2010:653-674; Serin vd., 2010:449-452; Torun vd., 2012:399-404). Araştırmamızın

aksine 285 hemşirelik öğrencisi ile yapılan bir çalışmada kadın öğrencilerin benlik saygılarının erkek öğrencilerden anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür (Saygılı vd., 2015:1-8). Yapılan diğer çalışmalarda da benzer şekilde kadın öğrencilerin benlik saygılarının erkek öğrencilerden yüksek olduğu görülmüştür (Erpalabiyik, 2019:228-243; Tekir vd., 2018:15-21). Literatür incelemesi sonucunda kadınların benlik saygılarının erkeklerden yüksek olduğu sonucuna varılabilir. Bu sonuçta özellikle kadının daha fazla sorumluluk üstleniyor olması ve anne rolünün büyük önem taşıdığı düşünülmektedir.

Araştırmamızda benlik saygısının ailenin ekonomik durumundan etkilendiği görülmüştür. Buna göre ailesinin ekonomik düzeyi iyi olan bireylerin benlik saygısı düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Yapılan bir çalışmada araştırmamıza benzer şekilde gelir durumunun benlik saygısı üzerinde anlamlı derecede etkili olduğu görülmüştür (Tekir vd., 2018:15-21). Bu sonucun ekonomik açıdan iyi oluşun psikolojiyi rahatlatması ve bundan kaynaklı kendini daha saygın hissetmekle ilişkili olabileceği düşünülebilir.

Ataerkil toplumlarda baba egemen bir anlayış söz konusudur. Evle veya aile içindeki bireylerin hayatlarıyla ilgili her türlü kararın alınmasında karar babaya bırakılmış ve son söz babaya verilmiştir. Araştırmanın yapıldığı ülkede de ataerkil bir anlayış söz konusu

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

olması kaynaklı olduğu düşünülen bir araştırma sonucuna rastlanmıştır. Araştırmamızda babanın eğitim durumunun benlik saygısını etkilediği görüldü. Baba eğitim durumu üniversite olan öğrencilerin benlik saygısı düzeylerinin diğer öğrencilerden anlamlı derecede yüksek olduğu görüldü. Bu sonucun Tekir ve ark., (2018) yaptığı babanın çalışma durumuyla benlik saygısı puanları arasında farklılaşma olduğunu gösteren çalışma ile benzerlik gösterdiği söylenebilir (Tekir vd., 2018:15-21).

Araştırmamızda bölümü isteyerek seçme durumunun benlik saygısını etkilediği görüldü. İsteddiği bölümü okuyan öğrencilerin benlik saygılarının, diğer öğrencilerden anlamlı derecede yüksek olduğu görüldü. Araştırmamıza benzer şekilde 387 Eğitim Fakültesi öğrencisi ile yapılan bir çalışmada bölüme yönelik tutumun benlik saygısını etkilediği görülmüştür (Özgündür ve Duatepe Paksu, 2017:111-125).

SONUÇ

Araştırma sonucunda katılımcıların benlik saygılarının orta düzeyin üzerinde olduğu, benlik saygısının ekonomik durum, babanın eğitim düzeyi ve bölümü isteyerek seçme durumundan etkilendiği saptandı. Düşük benlik saygısı bireylerin gelecekle ilgili planlarına yön vermesinde ve çalışma hayatına başladığında rahat şekilde ilerlemesine engel ola-

bilir. Bu nedenle üniversite okuyan öğrencilerde benlik saygısı ve etkileyen faktörleri, düşük benlik saygısını arttırmaya yönelik yapılabilecek girişimleri ortaya koyan daha fazla sayıda araştırmanın yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Yazar Katkısı: Araştırma fikri: DŞB, Tasarım: DŞB, Veri toplama: DŞB, KÖ, Analiz ve yorum: DŞB, KÖ, Literatür taraması: DŞB, KÖ, Yazma: DŞB, KÖ

Teşekkür

Yazarlar araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden tüm öğrencilere teşekkür eder.

Çıkar Çatışması

Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.

KAYNAKÇA

AGUAYO WESTWOOD, P., (2021). Self-Respect and the Justification of Rawlsian Principles of Justice, Ethics and Social Welfare, 15(3): 232-245

ASLAN Y.H., (2016). Bir Derleme: Benlik Kavramı İlişkin Bazı Yaklaşımlar ve Tanımlamalar, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 48,79-89

ATAK, H., ÇOK, F., (2010). İnsan Yaşamında Yeni Bir Dönem: Beliren Yetişkinlik. Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi, 1(2010): 39-50

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

ÇUHADAROĞLU, F., (1986). Adolesanlarda Benlik Saygısı, Hacettepe Üniversitesi, Uzmanlık Tezi

DOĞAN, T., (2013). An Examination of The Relationships Between Self-Esteem and Subjective Well-Being. Pamukkale University Journal of Education, 33(Ocak):107–117, <https://doi.org/10.9779/puje434>

ERPALABIYİK, B., (2019). Üniversite Öğrencilerinin Gençlik Liderlik Özellikleri ile Benlik Saygısı ve Özgüven Alguları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi, International Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences, 5(15):228–243

ERYILMAZ, A., MUTLU, T., (2017). Yaşam Boyu Gelişim Yaklaşımı Perspektifinden Kariyer Gelişimi Ve Ruh Sağlığı, Psikiyatride Guncel Yaklaşımlar - Current Approaches in Psychiatry, 9(2): 227–249

<https://doi.org/10.18863/pgy.281802>

GEORGE, D., MALLERY, M., (2010). SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference. Boston: Pearson

GÜLOĞLU, B., KARAIRMAK, Ö., (2010). Üniversite Öğrencilerinde Yalnızlığın Yordayıcısı Olarak Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlık. Ege Eğitim Dergisi, 11(2):73–88

KARADEMİR, T., DÖŞYILMAZ, E., ÇOBAN, B., KAFKAS, E., (2010). Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Özel Yetenek Sınavına Katılan Öğrencilerde Benlik Saygısı ve Duygusal Zeka. Kastamonu Eğitim Dergisi, 18(2):653–674

KÖK, H., DEMİR, S., (2017). Şizofreni ve Bipolar Bozukluğu Olan Hastalarda İçselleştirilmiş Damgalanma, Benlik Saygısı ve Algılanan Sosyal Destek, Cukurova Medical Journal, 43(1):99-106, <https://doi.org/10.17826/cumj.340622>

ÖNER, Ç., (2019). Genç Yetişkin Egzersiz Liderlerinin Benlik Saygıları ve Psikolojik Dayanıklılıklarının İncelenmesi, Spor Eğitim Dergisi, 3(2):121–136

ÖZDAYI, N., (2019). Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygısının Bazı Demografik Bilgilere Göre İncelenmesi, Spor Eğitim Dergisi, 3(1):69–80

ÖZGÜNDÜR, S., DUATEPE PAKSU, A., (2017). Üniversite Öğrencilerinde Benlik Saygısı Düzeyine Göre Akademik Başarıyı Yordayan Değişkenler, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 7(48):111–125

ROSENBERG, M., (1965). Rosenberg Self-Esteem Scale (RSE), Society and The Adolescent Self-image, Princeton, NJ: Princeton University Press

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

SAYGILI, G., KESERCİOĞLU, T., KIRIKTAŞ, H., (2015). Eğitim Düzeyinin Benlik Saygısı Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi, Turkish International Journal of Special Education and Guidance & Counseling, 4(1):1-8

SERİN, N. B., SERİN, O., ŞAHİN, F.S., (2010). Factors Affecting The Locus of Control of The University Students, Procedia - Social and Behavioral Sciences, 2(2):449-452, <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.03.041>

SPECTOR, E., (2020). Public Reason As A Social Basis of Self-Respect, Journal of Social Philosophy, 51(3): 410-421

TEKİR, Ö., YAŞAR, Ö., ÇEVİK, C., DİKOĞLU, M., ÖZSEZER KAYMAK, G., (2018). Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Depresyon ve Benlik

Saygısı Düzeylerinin İncelenmesi, Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 8(1):15-21

TORUN, S., ARSLAN, S., NAZİK, E., AKBAŞ, M., ALÇIN, S.Ö., (2012). Hemşirelik Öğrencilerinin Benlik Saygısı ve Boyun Eğici Davranışlarının İncelenmesi, Cumhuriyet Tıp Dergisi, 34(34): 399-404, <http://dx.doi.org/10.7197/1305-0028.1279>

TÖZÜN, M., (2010). Benlik Saygısı, Actual Medicine, 4(4):52-57

YALÇIN ÇINAR, Ç., MUTLU, E., (2019). İnternet Bağımlılığının Benlik Saygısı, Dikkat, Gelişmeleri Kaçırma Korkusu, Yaşam Doymu ve Kişilik Özellikleri ile İlişkisi, Bağımlılık Dergisi, 20(3):133-142

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: The concept of self was first mentioned by William James in 1890 in the book named “The Principles of Psychology” (Aslan Yılmaz, 2016:79-89). Self is the individual’s perception, emotion, thought and attitude about himself. It is a way of perceiving and comprehending one’s self. It is a lifelong process. When the individual develops and realizes himself, the self becomes developed (Tözün, 2010:52-57). The self is divided into four as material, social, spiritual and pure ego (Aslan Yılmaz, 2016:79-89). If the individual leads the life he wants, if he leads a comfortable life in physiological, psychological, social and economic terms, and if this situation creates a positive perception in himself, the development of the self is in a better condition. If there is no difference between the reality and the desired experience, this situation creates a positive perception and enables the individual to have high self-esteem (Tözün, 2010:52-57). Self-esteem can be briefly defined as one’s self-evaluation of oneself. It is an important subjective component of life that allows to lead a positive and happy life that reflects the perspective of life. It is the positive perception and perspective of one’s self, feelings, thoughts and attitude. High self-esteem reflects positive thoughts about oneself, while low self-esteem reflects negative thoughts about oneself (Aguayo Westwood, 2021:232-245; Spector, 2020:410-421). When studies on self-esteem are examined, self-esteem is loneliness (Güloğlu & Kararımak, 2010:73-88), subjective well-being (Doğan, 2013:107-117), internet addiction, life satisfaction (Yalçın Çınar & Mutlu, 2019:133-142) has been associated with internalized stigma, perceived social support (Kök & Demir, 2017) and resilience (Öner, 2019:121-136).

Aim: The aim of this study is to determine the self-esteem levels of university students and the factors affecting them. **Method:** The research was conducted in a descriptive manner between March and April 2022. The universe of the research consisted of 456 students who were actively enrolled in Ardahan University Vocational School of Health Services in the 2021-2022 Academic Year Spring Semester. There are five departments in this vocational school. The departments are Aged Care, Child Development, Medical Secretariat, Medical Imaging and Medical Laboratory. The sample of the study consisted of 283 students (participation rate 62.06%) who voluntarily agreed to participate in the study. Research data were collected with the Introduction Form and the Rosenberg Self-Esteem Scale. The data were collected online in the classroom environment with a questionnaire created on Google forms. Questionnaire forms were sent to the participants via the pre-created Whatsapp group. **Results:** The socio-demographic characteristics of the participants were included. Accordingly, the mean age of the participants

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

was 20.89 ± 2.133 . 52.3% of the participants were women, 32.2% were students of the Department of Elderly Care, 51.2% were first graders, 69.3% were living in a nuclear family, 67.5% had chosen the department they studied voluntarily, 49.5% were primary and secondary school graduates of their fathers. It was determined that the mothers of 47.3% were illiterate and the economic status of the families of 71.4% was good. Responses to the Rosenberg Self-Esteem Scale are included. According to this, 55.5% of the participants to the question “I find myself as valuable as other people”, 53.7% to the question “I think I have some positive features”, “I can do as much as most other people can do.” It was determined that 53% gave the answer to the question “I have a positive attitude towards myself”, 43.1% to the question “I am generally satisfied with myself”, and 43.5% to the question “Very correct”. 52.3% to the question “I tend to see myself as an unsuccessful person in general”, 48.8% to the question “I can’t find much to be proud of in myself.” It was determined that 38.9% of the participants gave the “Correct” answer to the question “Sometimes I think that I am not a sufficient person at all”. Multiple regression analysis between self-esteem and socio-demographic characteristics was included. In the regression analysis on the self-esteem of the participants, the economic status of the family, the educational status of the father and the state of choosing the department voluntarily were determined as the main variables. As a result of the analysis, the model was found to be significant ($F:2.324$, $p < 0.001$). The adjusted R^2 value was 0.089 and the explanatory power of the model was 8.9%. It was determined that the self-esteem levels of the participants were affected by the economic status ($\beta = 3.495$), the father’s educational status ($\beta = 7.804$), and the willingness to choose the department ($\beta = 1.378$). **Conclusions:** As a result of the research, it was determined that the self-esteem of the participants was above the medium level, and their self-esteem was affected by the economic status, education level of the father, and willingly choosing the department. Low self-esteem can prevent individuals from directing their plans for the future and progressing comfortably when they start working life.